

УДК 005.72:334:[005.52:339.375](438)

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОБ'ЄДНАНЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ АНТИКВАРІАТУ

Христина Демків

Львівський національний університет імені Івана Франка
79008 м. Львів, проспект Свободи, 18
E-mail: kristinkademkiv@yandex.ru

Розглянуто інформаційно-аналітичну діяльність професійних об'єднань на ринку антикваріату на прикладі Польщі. Висвітлено основні завдання «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» і «Товариства польських нумізматів» в інформаційно-аналітичному забезпеченні учасників ринку антикваріату.

Ключові слова: інформація, ринок антикваріату, Польща.

Інформаційно-аналітичне забезпечення роботи суб'єктів господарювання на ринку антикваріату, є невід'ємною складовою їх ефективної господарської діяльності. Однак, велика кількість суб'єктів на цьому ринку, а також асиметричність інформації на ньому, ускладнює ефективність їх функціонування. Саме тому виникає логічна необхідність у створенні професійних об'єднань суб'єктів на ринку антикваріату, які б виконували насамперед роль інформаційних центрів.

Вивчення даного питання на прикладі ринку антикваріату Польщі, пов'язуємо з тим, що це найближча до України країна, що входить не лише до складу Європейського союзу, але й яка розглядає антикварний ринок як важливий структурний елемент своєї економічної системи. Тобто у Польщі, широкого розповсюдження на рівні всієї країни зазнали суб'єкти ринку антикваріату, які об'єднуються у різноманітні асоціації, товариства, спілки колекціонерів і антикварів, одним з головних завдань яких є захист власних інтересів, шляхом надання якісного інформаційно-аналітичного забезпечення.

Так, у Польщі одним із таких об'єднань виступає «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» (Stowarzyszenie Antykwariuszy i Marszandów Polskich), що було засноване у лютому 1997 року [1]. Його започаткування тісно пов'язане з економічними змінами в країні на початку 1980-х років, а саме переходу до ринкової економіки, що вплинуло на всі аспекти життя в країні, у тому числі й на сектор збуту антикваріату і творів мистецтва. Власне, завдяки цьому даний сектор зазнав кардинальних змін і з розвитком, набув вигляду ринку антикваріату, а поряд з єдиною державною фірмою з реалізації антикваріату й творів мистецтва – DECA, стрімкого поширення та розвитку, зазнали приватні салони та галереї, особливо в культурних центрах країни – Кракові та Варшаві. Впродовж першого року змін у роботі економічної системи країни, було засновано 10 антикварних домів на ринку антикваріату Польщі. Однак, незважаючи на успішність нововведень та високих темпів продажу антикваріату та творів мистецтва, через кілька років раніше високі

показники почали знижуватись, що навіть призвело до ліквідації деяких суб'єктів на даному ринку. Тому дана ситуація стала вирішальним поштовхом у створенні «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів».

Діяльності об'єднання, передувало створення щомісячного друкованого видання *Gazeta Antykwaryczna* у 1995 році (а від 2006 року – *Sztuka.pl*), яка охоплює різноманітні аспекти розвитку мистецтва, прогнозує популярні у майбутньому напрями, висвітлює ситуацію на ринку антикваріату країни тощо. А на сьогоднішній день, одним з головних завдань даного друкованого видання є – популяризація мистецтва на польському ринку.

А у 1998 році «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» стає офіційним членом CINOА (Confederation Internationale des Negociants en Oeuvres d'Art) – Міжнародної конфедерації організації арт-дилерів, головною метою якої є створення загальної термінології антикварного законодавства, боротьба за полегшення правил вивозу і ввозу предметів мистецтва, просвітницька діяльність [2].

Виконавчим органом «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» є Рада засновників, до членів якої входить президент та два віце-президента об'єднання. Крім того, членами об'єднання є 100 зареєстрованих осіб, серед яких відомі історики, мистецтвознавці, галеристи та антиквари.

Об'єднання здійснює свою діяльність згідно з Статутом, в якому окреслені цілі та завдання, права та обов'язки його членів. Згідно з ним, «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» до 2005 року позиціонувало себе як об'єднання фізичних осіб, що приймають участь в господарській, науковій та популяризаційній роботі, пов'язаній з реалізацією творів мистецтва, предметів матеріальної культури тощо. Та з прийняттям статутних змін, від 2005 року Об'єднання є громадською організацією, що не здійснює господарської діяльності.

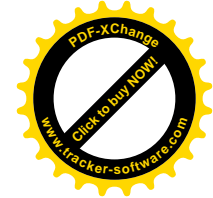
Серед цілей Об'єднання можна виділити такі [1]:

- 1) представлення професійних та економічних інтересів членів Об'єднання, перед органами державної влади, місцевого самоврядування та інших установ;
- 2) формування та розвитку професійної етики як серед членів Об'єднання, так і серед колекціонерів;
- 3) створення необхідних умов для просування польського мистецтва як на території власної країни, так і поза її межами;
- 4) надання усієї можливої допомоги членам Об'єднання, у їх діяльності на ринку антикваріату.

Свої цілі Об'єднання реалізовує через здійснення низки наступних завдань, а саме [1]:

- 1) участі у роботі державних органів, органів місцевого самоврядування та інших установ, шляхом ініціювання різноманітних правових та економічних проектів;
- 2) пропозицій з питань, пов'язаних із захистом творів мистецтва як з власної ініціативи, так і на прохання держави чи місцевих органів самоврядування;
- 3) організації професійної підготовки та консультування, членів Об'єднання; ведення списку експертів.

Як бачимо з цілей та завдань «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів», їх взаємодія з різноманітними державними структурами є достатньо тісною, що безумовно можна вважати позитивним досвідом діяльності, оскільки дозволяє поєднувати представників різних сфер (у нашому випадку економіки та

колекціонування) і створювати ефективний ринок антикваріату, як елемент економічної системи країни.

Крім звичної діяльності, Об'єднання організовує та проводить різноманітні конференції і курси, з провідними науковцями та колекціонерами, які спрямовані на розширення інформаційної бази. На основі конференцій відбувається подальший випуск каталогів предметів колекціонування, які сприяють у прийнятті інвестиційних рішень колекціонерами, полегшують облік та проведення аналізу, надають прогнози цін на антикваріат всіма суб'єктами ринку антикваріату. В свою чергу курси та наукові семінари, спрямовані на роботу спеціалістів з галузі історії мистецтва, провідних антикварів та юристів з колекціонерами, не лише задля розширення їх знань щодо автентичності предметів колекціонування, але і для створення нових ідей та проєктів у галузі права, щодо запобігання фальшування таких предметів та сертифікатів їх експертиз. Головним досягненням у сфері інформаційного забезпечення, є організація післядипломних курсів за темою «Ринок антикваріату та творів мистецтва», спрямованих для підвищення рівня професійних знань для здійснення діяльності як на польському, так і на світовому ринку антикваріату.

Серед головних здобутків «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» слід виділити [2]:

- 1) Успішна співпраця з Міністерством фінансів Польщі, у питанні спрощення існуючих правил щодо імпорту творів мистецтва на територію Польщі, звільнених від сплати податку на додану вартість, а також звільнення від ПДВ – комісійної торгівлі.
- 2) Починаючи від 1999 року, організація та проведення антикварних торгів у Кракові, що викликають високий рівень зацікавленості в колекціонерському середовищі.
- 3) З 2010 року співпраця з поліцією, що спрямована на зниження рівня злочинності на ринку антикваріату, а також захисту національного надбання країни [2].

Якщо «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» репрезентує діяльність суб'єктів усіх сфер польського ринку антикваріату, то «Товариство польських нумізматів» – лише тих суб'єктів, що здійснюють свою діяльність у сфері нумізматики.

«Товариство польських нумізматів» (Polskie Towarzystwo numizmatyczne), бере свій початок від довоєнного нумізматичного руху, а його попередниками були [3]:

- Товариство нумізматичне в Кракові (1888 р.);
- Варшавське товариство нумізматичне (1915 р.);
- Товариство нумізматичне в Познаню (1920 р.);
- Асоціація львівських нумізматів (1925 р.);
- Товариство нумізматичне в Бидгощі (1933 р.).

Свій статус Товариство одержало у 1991 році, оскільки до 1971 року, носило назву – Польське товариство археологічне, а до 1991 року – Польське товариство археологічне і нумізматичне. Воно носить громадський характер і є науковим, культурним об'єднанням шанувальників нумізматики – професіоналів і аматорів.

Членами «Товариства польських нумізматів» є понад 2000 професіоналів та аматорів у сфері нумізматики, а його структурний апарат на чолі з президентом та двома віце-президентами складається з [3]:

- 1) Головної ради (14 осіб);
- 2) Головної ревізійної комісії (5 осіб);

3) Арбітражного суду (5 осіб).

Товариство реалізує свою діяльність відповідно до Статуту, яким передбачено його цілі та завдання.

Отже, до цілей «Товариства польських нумізматів» слід віднести [3]:

- 1) популяризацію серед населення країни інформації щодо нумізматичних предметів, а також охорону пам'яток нумізматики;
- 2) співпрацю з осередками та археологічними товариствами, в ході археологічних відкриттів пам'яток нумізматики, допомога при їх інвентаризації та захисті;
- 3) поглиблення знань в питаннях нумізматики серед членів Товариства;
- 4) перехресне інформування членів Товариства щодо виконаної роботи та наукових відкриттів;
- 5) підтримка наукового нумізматичного колекціонерства;
- 6) співпраця з іншими інституційними установами, з метою запобігання фальшування нумізматичних предметів.

Реалізація цілей Товариства, можлива за виконання його головних завдань серед яких слід виокремити [3]:

- 1) співпраця з владою, установами та організаціями, зацікавленими в діяльності Товариства;
- 2) проведення нумізматичних досліджень;
- 3) організація сесій та наукових зустрічей, лекцій та зустрічей з громадськістю, виставок в області нумізматики;
- 4) ознайомлення громадськості з результатами досліджень, шляхом публікації одержаних результатів у наукових й інших популярних виданнях, в області нумізматики;
- 5) організація нумізматичних аукціонів.

Серед досягнень «Товариства польських нумізматів» як центру інформаційного забезпечення суб'єктів у області нумізматики, серед яких [3]:

Організація десяти Міжнародних нумізматичних конференцій, за участі нумізматів з Литви, Латвії, Естонії, Білорусі, Болгарії, Молдови, України, Росії, Румунії та Словаччини, з подальшим друком представлених на них матеріалів.

Організація двох Міжнародних конференцій, присвячених специфіці нумізматики Карпатського регіону, за участі представників з України, Румунії, Угорщини і Словаччини.

Видавнича діяльність. Від 1965 року щоквартально видається Бюлетень нумізматичний (Biuletyn Numizmatyczny), архів якого зберігається у штаб-квартирі Товариства. Дане періодичне видання адресоване для широкого кола споживачів, що цікавляться нумізматиною: вчених, студентів і колекціонерів тощо. Бюлетень, займається систематичною інвентаризацією нумізматичних предметів, а також їх науковим опрацюванням. Його примірники поширюються серед членів Товариства, бібліотек, музеїв, а також серед індивідуальних абонентів. Також після кожного аукціону, проведеного Товариством, видає нумізматичні аукційники з предметами, що були представлені на торгах.

Членство у Міжнародній комісії нумізматичній. Підписання умов про співпрацю з Словацьким і Білоруським нумізматичними товариствами. Така співпраця полягає у спільній організації та участі в конференціях, представленні науково-дослідних робіт, співпраці з зацікавленими тематичними виданнями, колекціонерському обміні тощо.

Організація та підтримка діяльності нумізматичної бібліотеки, яка є унікальною в національному масштабі, складається з більш ніж 4000 томів, 184 найменувань польських і іноземних періодичних видань, а також 64 найменування періодичних видань, які видаються філіями «Товариства польських нумізматів» або регіональними нумізматичними осередками. Унікальність даної установи полягає у тому, що вона єдина у Польщі об'єднує в одному місці всі польські та іноземні видання, повністю присвячені нумізматичі. Також головною перевагою цієї бібліотеки – є вільний доступ усіх зацікавлених до представлених в ній видань.

Роль інформаційно-аналітичного забезпечення на ринку антикваріату є беззаперечною, у розрізі діяльності об'єднань суб'єктів на ньому, тому можемо зробити такі висновки:

Польський досвід організації функціонування професійних об'єднань на ринку антикваріату країни, є надзвичайно важливим для України. Існування основного об'єднання (що поєднує усі напрямки колекціонування), а також низки тематичних об'єднань (за основними/популярними напрямками колекціонування) як на польському ринку антикваріату, дозволить українському ринку більш тісно та ефективно співпрацювати з державними та місцевими органами влади.

Також приклад «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів» та «Товариства польських нумізматів», демонструє необхідність випуску різноманітних каталогів, журналів та інших друкованих видань, проведення курсів, відкритих лекцій та тематичних семінарів, оскільки саме вони є важливим інформаційним підґрунтям, що наприклад дозволяє покупцям визначити рівень доцільності інвестування коштів в той чи інший предмет колекціонування, спрогнозувати можливий рівень цін на основі аналізу чинників і тенденцій на ринку.

1. Офіційний сайт «Об'єднання польських антикварів та арт-дилерів». Режим доступу: <http://www.antykwariusze.pl>
2. Офіційний сайт «Товариства польських нумізматів». Режим доступу: <http://www.ptn.pl>
3. Офіційний сайт Міжнародної конфедерації організації арт-дилерів CINOА. Режим доступу: <http://www.cinoa.org>

INFORMATIONAL AND ANALYTICAL ACTIVITY OF ASSOCIATION OF BUSINESS ENTITIES ON MARKET OF ANTIQUES

Khrystyns Demkiv

*Ivan Franko National University of Lviv,
Prospekt Svobody 18, UA – 79008, Ukraine
E-mail: kristinkademkiv@yandex.ru*

Informational and analytical activity of formation of professional associations, on the market of antiques on example of Poland is reviewed. Goals of the Polish association of antiquarians and art dealers and the Association of polish numismatists, for the purpose of providing information to the participants of antiques market are showed.

Key words: information, market of antiques, Poland.

**ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ
ОБЪЕДИНЕНИЙ СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ НА РЫНКЕ
АНТИКВАРИАТА**

Кристина Демків

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
79008 м. Львов, проспект Свободы, 18
E-mail: kristinkademkiv@yandex.ru*

Рассмотрено информационно-аналитическую деятельность профессиональных объединений на рынке антиквариата на примере Польши. Освещены основные задачи «Объединение польских антикваров и арт-дилеров» и «Общества польских нумизматов» в информационно-аналитическом обеспечении участников рынка антиквариата.

Ключевые слова: информация, рынок антиквариата, Польша.